

Samenvatting Verkenning NV Monumenten Fonds Brabant

Naar een Brabantse monumentenketen vanuit markt, samenleving en overheid

De NV Monumenten Fonds Brabant is eigenaar van rijksmonumenten. Dit vastgoed wordt geëxploiteerd met het oog op structurele instandhouding. Een roerige periode waarin het Fonds, door externe economische omstandigheden, gedwongen werd een pas op de plaats te maken is afgerond. Onder leiding van een tijdelijke Raad van Commissarissen is succesvol een sanering gerealiseerd en continuïteit verzekerd.

Om tot een nieuwe positiebepaling te komen, is in opdracht van de Raad van Commissarissen van het Fonds door bureau073 een toekomstverkenning uitgevoerd. Deze verkenning is in een brede context geplaatst, door de monumentenopgave in Brabant in beeld te brengen en te vertalen naar het uitvoeringsveld, met daarbinnen een eventuele positie voor een monumentenfonds.

De verkenning heeft duidelijk gemaakt, dat in de Brabantse samenleving monumenten hun eigen plaats innemen. Een levend monument is geworteld in het verleden, heeft maatschappelijke en economische betekenis in het heden en draagt bij aan de economische dynamiek in de samenleving. In Brabant ligt een omvangrijke monumentenopgave. Het besef is gegroeid dat de burger zelf meer aan zet mag zijn en de overheid minder. De overheidsmiddelen zijn schaars en vragen om een optimale aanwending. De provincie heeft dat vertaald in nieuwe beleidsrollen in monumentenontwikkeling: richting geven, beweging stimuleren en (mede) mogelijk maken.

De verkenning heeft een aantal behoeften uit de markt zichtbaar gemaakt, het betreft functies en krachten die bij de huidige monumentenorganisaties onvoldoende of niet zijn ingevuld en die van waarde zijn bij de verdere ontwikkeling van de monumentenopgave en die aansluit bij de beleidslijnen van het provinciaal kader:

1. Zichtbaar maken van en ondersteunen van lokale burgerkracht, het versterken van de aanwezige "beweging": latente vraag in de Brabantse samenleving, welke maatschappelijke legitimatie biedt voor een hernieuwd monumentenfonds.
2. Stimuleren en faciliteren van ondernemerschap bij herbestemmen van monumenten: onder meer door marketing en het aanreiken van een platform van vraag en aanbod voor monumentengebruikers.
3. Voortrekkersrol in monumentenbehoud en -ontwikkeling; indringend agenderen van monumentenvraagstukken op lokale, regionale en provinciale economische en ruimtelijke agenda's.
4. Samenwerking versterken en richting geven binnen de keten van Brabantse en landelijke monumentenorganisaties en andere relevante bedrijven en instellingen.

De verkenning leidt tot de conclusie dat een herpositionering van het Monumenten Fonds Brabant kansen biedt en wenselijk is vanuit operationalisering van provinciaal beleid. Dit is samengevat in het advies aan de Raad van Commissarissen: verbreden van het werkterrein en aandeelhouderschap van het fonds.

Verbreden van het werkterrein met ondersteunende verbindingen vanuit monumenten naar de economische en maatschappelijke structuurversterking van gebieden. Eerste economisch speerpunt kan worden monumenten en toerisme. Eerste maatschappelijk speerpunt kan worden monumenten en sociale netwerken. De verbreding van het werkterrein kan van binnenuit plaatsvinden: er hoeft -vooraf- geen aparte organisatie te worden opgezet. Binnen de vigerende statuten kan de huidige vennootschap organisatorisch opnieuw worden ingericht.

Verbreden van het aandeelhouderschap verkennen langs de lijnen zoals bijvoorbeeld ook de Stichting Het Brabants Landschap is ingericht. Achtergrond is, dat de traditionele vanzelfsprekendheid, dat monumenten in stand worden gehouden, aan het verdwijnen is. Burgers, ondernemers en overheden maken andere keuzes.

De monumentenketen in Brabant kan binnen 3 jaar zodanig georganiseerd worden, dat (monumenten)organisaties (al dan niet als zelfstandige instelling) de beweging organiseren, niet alleen met elkaar, maar ook met de Brabantse samenleving. Deze verwachting is een goed startpunt om nu concrete stappen te zetten in het verbinden van de monumentenorganisaties met andere beleidsterreinen. Een structuurdiscussie hoeft nu niet plaats te vinden. Gaandeweg het proces kan bezien worden in hoeverre het vanuit provinciaal beleid wenselijk en haalbaar is om de monumentenketen ook organisatorisch anders vorm te geven.

